

זעקת האזרח הקטן

חלק מתוצאותיו של עומס התיקים בבתי"מ"ש הוא שלעתיים שופטים מגיעים לדיונים מבלי שהם יודעים עובדות בסיסיות באשר לסכסוך המתנהל לפניהם. ספר חדש מעלה היבטים חמורים אף יותר של התופעה: השופטים, טוען המחבר, גם בבואם לכתוב את פסקי-הדין אינם מכירים את עובדותיו היסודיות של התיק

על כס המשפט אכן מתעמקים בתיקים המובאים בפניהם ומשתדלים לרדת לחקר האמת ולהכריע עפ"י הדין והצדק. בתי"מ"ש נחשבים לכתובת הנאמנה שאליה יכול לפנות כל אדם שנפגעו זכויותיו החוקיות. גם אני פעם סברתי כך.

שדה מתאר בספרו הליכים משפטיים הקשורים לנושאי נדל"ן במקום מגוריו, יפו, סביב ביתו, שהיה שייך בעבר לאביו. מעורבים בו תיאורים על בנייה בלתי-חוקית, מעשי טיוח ושת"פ מצד עיריית ת"א, וההליכים המשפטיים המפורטים שהתנהלו בעניינם. שדה מעיד על עצמו כי איננו משפטן, ובכל זאת לדבריו את עובדות חמשת המשפטים המתוארים בספר יכול להבין בנקל כל קורא, מאחר ש"השופטים שדנו בענייני עשו עמי חסד ופזרוו בפסקי הדין שכתבו שגיאיות משפטיות גסות, שאפילו הדיוט כמוני הצליח ללא קושי לגלותן".

בכל אחד מהמשת ההליכים המשפטיים שאותם מפרט שדה, הוא כלל פרקים קצרים הקרויים "אמת", "חוק" ו"צדק", שבהם הוא מנתח את פסקי-הדין (המביכים למדי, יש להורות) של השופטים, שהוא איננו מהסס לנקוב בשמותיהם. כך, למשל, באחד ההליכים מתאר שדה כיצד השופט חיים טובי נמנע מלהגדיר את הצמחים שבחזית ביתו כגינות עירוני. זאת, אף שבשלב מסוים של המשפט שהתנהל בפניו שינתה עיריית ת"א את עמדתה והסכימה להגדיר את הצמחייה ככזאת. השופט טובי, לדעת שדה, רילג על קריאת מסמכי המאחרים של העירייה: "אין צריך לומר כי העירייה לא ראתה מעולם את הצמחייה הגדלה במדרכה כחלק מגן הזיכרון למפקד הפלמ"ח", מצטט שדה את פסה"ד.

חובת ההוכחה

אם מישוהו חפץ להתעמק יותר משהספר מומין אותו בהליכים המשפטיים המתוארים, ולברוק את מסמכי המקור המשפטיים, הוא יכול לעשות זאת באתר אינטרנט מיוחד

הדיונים, אלא שגם בבואם לכתוב את פסקי-הדין הם אינם מכירים את עובדותיו היסודיות של התיק. שדה, בנו של מייסד הפלמ"ח יצחק שדה ומתרגם ספרים במקצועו, נקלע לאורך השנים להמישה הליכים משפטיים שונים, אזרחיים ומנהליים, והפסיד בכולם.

מבט מלמטה

אפשר לראות בספרו מעין זעקה ממורמרת של מי שיצא וידו על התחנות, אך אפשר לראות בו גם מבט אחר, מלמטה, על מערכת משפט שבד"כ כשבאים לבחון אותה מסתכלים בחלון הראווה שלה: ביהמ"ש העליון. לא בכדי הכתיר שדה את ספרו בכותרת "התחנות", עם קריצה נאה לספרה של נעמי לויצקי, "העליונים", בו היא סוקרת בהרחבה את הנעשה במסדרונות הפנימיים של ביהמ"ש העליון. "הספר עוסק בשאלה הקטנה, הקטנונית אולי", כותב שדה בהקדמה, "האם בתי"מ"ש אומנם עומדים בדרישות: האם היושבים

העומס בבתי"מ"ש הוא חולי ידוע של המערכת, ידוע אפילו לשר המשפטים יעקב נאמן, שטרח והציע, אם מישוהו קונה את הסבריו, את המשפט העברי ובתי"מ"ש לממונות כתרופת פלא לסחבת. חלק מתוצאותיו של עומס התיקים השוטף את בתי"מ"ש על ערכאותיהם השונות, ידוע כל עו"ד, הוא שלעתיים מזומנות שופטים מגיעים לדיונים מבלי שקראו את התיק, ומבלי שהם יודעים עובדות בסיסיות באשר לסכסוך המשפטי המתנהל לפניהם. אפשר לבוא אליהם בטענות, בכל זאת אנשי הרשות השופטת צריכים להפגין נורמות ראויות של מקצועיות, אבל מי באמת מסוגל לקרוא עשרות תיקים, על הרדי מסמכיהם, לקראת כל יום דיונים בבית המשפט. אלא שספר חדש שיצא כאחרונה בהוצאת כרמל, טוען כי לתופעה זו היבטים חמורים אף יותר: השופטים, טוען המחבר יורם שדה, לא רק שאינם קוראים את התיקים לקראת

חדש

עו"ד ירדנה סרוסי

מיסוי דירות מגורים

עסקאות מכירה או רכישה של דירות מגורים מבוצעות על ידי רוב תושבי ישראל, לפחות פעם אחת בחיים. אם נצרך לכך את העובדה, שדירת המגורים הינה נכס אשר עסקה בו יכולה להיות עתירת מס, נבין מדוע הפטור לדירת מגורים הינו הפטור המשמעותי ביותר הכלול בחקיקה הישראלית בעניין מיסוי נדל"ן.

ספר זה, המכיל כ- 680 עמ', עוסק במיסוי דירות מגורים בישראל. לפינוי חיבור אקדמי מעמיק ורחבי-היקף, המלבו עד דק את

(צילום: אריאל ירוזלימסקי)

בית המשפט המחוזי בירושלים

עו"ד
דוד נ. ש

ובחושיהם החדים, את האמון של שופטי הערעור בשופטי הערכאה הראשונה, ואת אמונם של שופטי ביהמ"ש העליון בעבודה המקצועית שעשו השופטים בערכאות הנמוכות. נדמה שעם קביעות אלה ניתן להסכים - שופטי ישראל אכן פועלים לעתים מזומנות תחת ההנחה שהאדם החכם ביותר באולם הוא השופט עצמו, גם כשהשופט יודע פחות מכל יתר הנוכחים את עובדות התיק המתנהל בפניו.

האם הספר משכנע בטיעון העקרוני שהוא מנסה להעביר? כל קורא ישפט לעצמו. כמה מאות קוראים פוטנציאליים מוזמנים בכל מקרה לקחת את הספר לידיהם ולקרוא, אם לא את תיאור פסקי הדין או לפחות את פרקי ההקדמה והסיכומים, כפי שהם נוהגים לקרוא את המסמכים שלפניהם (במקרה הטוב, לשיטת שדה) - אלה הם השופטים בכל ערכאות ביהמ"ש. מי יודע, אולי תצמח מקריאתם איזו תובנה על שיטת עבודתם של אנשי הרשות השופטת. ●

שדה מבקש לגזור מחמשת ההליכים שבהם היה מעורב תופעה כללית שלרעתו מערכת המשפט לוקה בה. בלא מחקר אמפירי מעמיק יותר, המגובה בניתוח סטטיסטי, קשה לקבל מסקנה זו, אף שאינטואיטיבית מפתה לומר - מתוך ניסיון החיים, מתוך סך התחושות שעו"ד ליטיגטורים נושאים עמם על עבודת ביהמ"ש - שאפשר והצדק עמו. "ביצועיהם המשפטיים של שופטינו רחוקים משלמות ולוקים לא אחת בפגמים בולטים שאפילו עיין בלתי-מקצועית איננה מסוגלת שלא לדאוגם", הוא כותב, "מי יודע, ייתכן שהם שומרים את בקיאותם המשפטית למקרים סבוכים ומורכבים יותר".

הספר מנסה גם לגזור מסקנות כלליות מגלגוליו של המחבר במעלות ובמורדות הערכאות השיפוטיות (הוא הגיש ערעורים על כל חמשת המשפטים שבהם הפסיד, בשניים מהערעורים ניצח, ושניים עדיין לא הוכרעו). בין היתר, הוא מונה כרעה חולה את אמונם של השופטים בתבונתם הטבעית

שהקים שדה לכבוד הספר, בו נמצאים כל החומרים שנסרקו על-ידו. שדה טוען שעשה זאת מטעמים עקרוניים: כדי להוכיח שעל אף

שופטי ישראל אכן פועלים לעתים מזומנות תחת ההנחה שהאדם החכם ביותר באולם הוא השופט עצמו, גם כשהשופט יודע פחות מכל יתר הנוכחים

הקביעות הקשות שהוא משמיע כלפי שופטים עו"ד, אנשי עיריית ת"א וג'יבורים נוספים המככבים בספרו, הוא עומד מאחורי כל מילה יש בידו המסמכים לגבות כל מסקנה.